

Balsių bendruomenė 2008 m. ėmėsi unikalaus projekto – kartu su menininkais įgyvendino Balsių mitologinio parko idėją.

Čia pasijuntame istorinio kelio žygeiviais, kuriančiais gražią ir jaukią aplinką sau ir ateinančiomis kartomis.

Kopia saulutė dangaus skliautu, ilgindama ar trumpindama dieną. Taip ir žmogaus darbai bei rūpesčiai, pabaigtuvės ir šventės sukasi metų ratu.

Lietuvis, gilius praeities tautos atstovas, gyvena tarsi dviejuose laikuose: istoriniame, įsukančiame kasdien į naujausią įvykių sūkurj, ir archajiniame, kuris tarsi sustingęs tautos šaknimis, įsimelkės į mūsų vidų per motinos lopšinę, močiutės pasakas, téviškės gamtą ir visą kultūros paveldą. Tinkamai tuos abu laikus derindami, galime pasijusti tautos istorinio kelio žygeiviais. Pasitikdama Lietuvos tūkstantmetį Balsių bendruomenė 2008 m. ēmési unikalaus projekto – kartu su menininkais įgyvendino Balsių mitologinio parko idėją. Tai tarsi atviros, suburiančios, vienijančios bendruomenės kodas. Vieta, kur puikiai dera didelė pieva (erdvė, kur galima poilsiauti, gulėti, žaisti, lakstyti), supilta kalvelė (vaikų su rogiutėmis džiaugsmui bei gausių žiūrovų švenčių metu patogumui), plastiški takeliai (tarsi laumės juostos, kviečiantys pasivaikščioti ir grožėtis aplinka), želdynai, vaikų žaidimo aikštėlės ir menas ant žemės žmonėms (skulptūros laisvai išdėstytos kaip peizažo elementai).

Gamtos ir meno galia užburianti ir kviečianti kiekvieną vietos gyventoją iš skirtingu gatvių (Alko, Aukuro, Aušrinės, Aitvarų, Austėjos, Ragės, Žilvinio, Žalčių ir kt.) susirinkti būtent šiame parke. Parko išskirtinumas yra ir tai, jog skulptūros kelių tarptautinių granito simpoziumų metu buvo kuriamos „Baltų mitologijos“ tema ir tarsi plastine kalba įsiliejo į parką, įprasmindamas Balsių gatvių pavadinimus.

Balsių mitologinio parko teritoriją padėjo kurti kraštovaizdžio architektas Eduardas Lozuraitis. Architektas, išnagrinėjęs pasaulio patirtį, pasiūlė puikų sprendimą – peizažinio stiliaus parką. Tokios teritorijos įprastos didžiuosiuose Europos miestuose (Londone, Paryžiuje ir kitur). Jas vienija atvirumas bendruomenei, žmogui pasirinkimo galimybė džiaugtis jų supančia aplinka. Balsių parką kūrė Balsių bendruomenė, organizuodama talkas, burdama gyventojus, Pirmųjų skulptūrų kūrimui pinigų skyrė Vilniaus m. savivaldybė, LR kultūros ministerija, Vilnius Europos kultūros sostinė, gyventojai skyrė tikslinius įnašus.

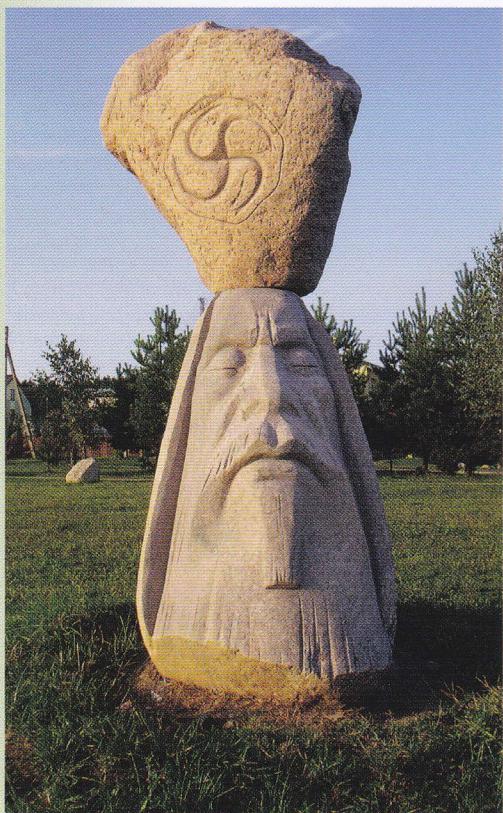
Tikime, jog ateities kartoms bus paliktas kultūros paveldas, kurio pradžią įgyvendinome sodindami medelius, statydami skulptūras. Šiame parke mes švenčiame Užgavėnes, kasmetinę Balsių šventę, čia vyksta pavasariniės tvarkymosi akcijos, šurmuliuoja kaimynų turgus „Balsių blusos“. Čia ateina pasivaikščioti seniorai, buriuojasi jaunimas, dviračiais važinėja vaikai. Čia pasijuntame istorinio kelio žygeiviais, kuriantys gražią ir jaukią aplinką sau ir ateinančioms kartoms.

1

2

3

1 Žalčių vėlių bokštas
2010 m., skulptorius Rytas Jonas Belevičius

2 Aitvaras
2010 m., skulptorius Gediminas Piekuras

3 Žynys
2009 m., skulptorius Stasys Juraška

4 Aitvaro dovana
2008 m., skulptorius Gediminas Piekuras

4

5 Pynė

2008 m., autorius Mykolas Piekuras

6 Ménulis

2008 m., skulptorius Mindaugas Aučyna

7 Žilvinas

2008 m., skulptorius Saulius Širvinskas

5

6

8

8 Praamžius
Originalios
Akmens
amžiaus
girnos

9

9 Ažuolo dvasia
2008 m.,
skulptorius
Arvydas Ališanka

7

10 Inkaras
2008 m., skulptorius
Rytas Jonas Belevičius

11 Banga, kairėje, priekyje
2008 m., skulptorius Stasys Juraška
Riterio šalmas (metalo pynė)
2008 m., skulptorius Rytas Jonas Belevičius

12 Ragė (Ragana)
2009 m., skulptorius Girts Burvis (LV)

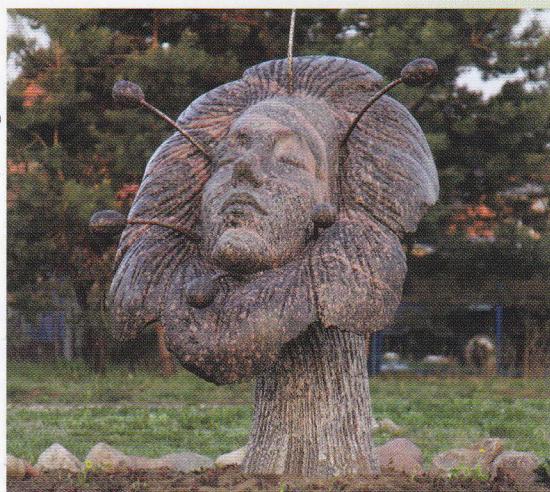
13 Austėja
2008 m., skulptorius Karlis Ilé (LV)

10

12

13

14 Romuva
2009 m., skulptorius Rytas Jonas Belevičius

14

15 Parko kertinis akmuo
2008 m.

16 Laimės kvadratas
2009 m., skulptorius Girts Burvis (LV)

17 Alkas
2008 m., skulptorius Kęstutis Musteikis

18 Aukuras
2008 m., sunėštinis bendruomenės kūrinys

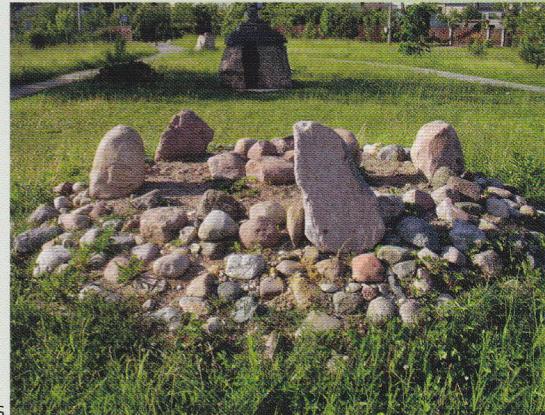

15

17, 18

16

1 ŽALČIŲ VĖLIU BOKŠTAS. Žalčys – namų židinio, gerovės, sveikatos ir vaisingumo dievybės, gyvybės ir jos atsinaujinimo simboliai (pameta seną odą – tarsi mirštą, vėliau užšiaugina kitą).

2 AITVARAS. Aitvaras lietuvių mitologijoje – pagoniškojo panteono dieviška būtybė, atmosferos, vandens, ypač debesų, saugotojas, turintis ryšį su žeme ir jos turtais. Tai materialines gėrybes nešanti būtybė.

3 ŽYNYS (orakulas) – asmuo, „aiškinantis“ dievų valią politeistiinėse religijose. Jis neva savo specialiuju galiu pagalba gali bendrauti su dievybėmis ir perduoti jų žinias arba atsakinėti į žmonių klausimus apie jvairius mistiskus dalykus, tarp jų ir ateitį.

4 AITVARO DOVANA

5 PYNĖ

6 MĒNULIS

7 ŽILVINAS – žalčių karalius. Iš Lietuvii liaudies pasakos „Eglė žalčių karalienė“

8 PRAAMŽIS, Praamžius, Prakorimas – vėlyvasis aukščiausiojo dievo vardas.

Praamžius – tautosakoje kovoja su tamsiosiomis jégomis ir nedorybėmis; su velniais, laumėmis ir raganomis, šykštuoliais ir savanaudžiais.

9 AŽUOLO DVASIA

10 INKARAS

11 BANGA, RITERIO ŠALMAS

12 RAGĖ (Ragana) - Lunarinė nakties, žiemos, mirties ir atgimimo deivė. Dangaus deivė buvusi Ragė. Ji turėjusi kreivus dantis kaip šerno, baisias, išverstas akis, suvelius plaukus, ilgus nagus, vienoje rankoje laikiusi nuoduj taurę, kitoje – platų kalaviją, prie kurio rankenos buvo prikibusios trys baidyklės – piktosios dvasis.

13 Austėja – šeimos gausintoja, ištekanių moterų globėja (bitė). Manoma, kad iš pradžių Austėja turėjo bitės pavidaļą, po to – žmogaus. Bitėms buvo teikiama tokia pat pagerba kaip ir jų deivei Austėjai.

14 ROMUVA – romių žmonių, šeimų, genčių atstovų sueiga.

15 PARKO KERTINIS AKMUO. Akmuo stalas, skirtas aukojimams.

16 LAIMĖS KVADRATAS. Susikaupimo, apmąstymų ir svajonių materializavimo vieta.

17 ALKA, ALKAS – šventvietė, kulto ir aukojimo vieta. Alkose įrengdavo aukurą, kuriame kūrendavo amžinają (šventąją) ugnį, jos laikomas šventomis vietomis, kuriose gyvena protėvių vėlės. Per šventes jos pagerbiamos uždegant žvakę.

18 AUKURAS – aukojimui ir kitoms kulto apeigoms skirtas akmuo arba žemės kaubury. Keturi akmenys simbolizuoja ketvirtinį pasaulio suvokimą: keturiuos pasaulio šalys, stichijos, keturi metų, paros laikai, keturiuos ménulio fazės.

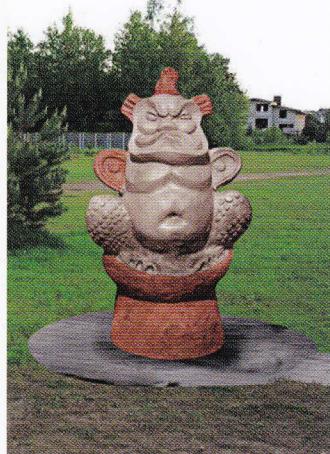
19 BUBILAS („bobilas“ – storas žmogus) – medaus ir bičių dievas, kurj žmonės garbino, sédédami prie krosnies. Žynys laikydavo rankoje naują indą, pilną medaus. Baigęs maldą, garsiai sušukdavo, indą trenkdavo į krosnį, kad subyrėtų į šukes, ir prašydavo, kad bitės spiesti. Bubilas – trans, storas, gauruotas vaisingumo simbolis.

20 KRYŽIOKAS. Kryžmas praėjimas tarp riedulių simbolizuoją ketvirtinį pasaulio suvokimą: keturielas stichijas, pasaulio šalis, metų laikus, ménulio ir paros fazes, dieviškumo ir pasaulio sankirtą. Skulptūrą galima apžiūrėti kaip objektą irapti jos dalimi atsistojus į centrą.

21 LAIŠKAS NORBERTUI VĖLIUI. Iš didžiulio riedulio iškaltas simbolinis susuktas „Laiškas žymiam etnologui Norbertui Vėliui“. Tik jo dalis išnirusi virš grindinio. Tai tarsi jungtis tarp istorinės praeities ir dabarties. Rami užuožėjos forma iš kurios sklinda šviesa tarsi perteikianti senolių išmintį ateities kartoms.

22 DAUSŲ STEBĖTOJAS. Dausos – senovės lietuvių mitologijoje pomirtinio gyvenimo vieta. Minima kaip protėvių, dangaus Dievo buveinė, kurioje gyvena mirusiuju vėlės bei žiemoja paukščiai. Minima, kad Dausos yra ant Pasaulio kalno viršūnės ir su Žemėskuoju Pasauliu jas jungia Paukščių Takas.

19

19 Bubilas (baubilas, babilas, bičbirbinis)
2012 m., skulptorius Marius Zavackis

20

20 Kryžiokas
2012 m., skulptorius Arvydas Ališanka

21 Laiškas Norbertui Vėliui
2012 m., skulptorius Arvydas Ališanka

22 Dausų stebėtojas
2012 m., skulptorius Gintaras Mykolaitis

Parko įkūrimo iniciatoriai

Asociacija, „Visuomeninė organizacija Balsių bendruomenė“

Jm. k. 125791751 Babilo g. 8, Vilnius LT-08400

Paramos gavėjo a.s. LT037044060000432664 AB SEB bankas

Interneto svetainė www.balsiai.org

El. p. balsiai@gmail.com

Tel. 8 687 37 695

Réméjai

21

22

KULTŪROS
RÉMIMO
FONDAS

Balsių
bendruomenė

gyvi
VILNIUS'09
EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖ

4 FINANCE

